

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

ADMINISTRACIÓ:

St. Bernat, 5, Pral. 2.^a
CIUTAT DE MALLORCA

Administrador: Juan Riutort

LA AURORA

A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-mestre Antoni Fiol
Ferrer, 5.A Palma: Taller d'encuadernacions
d'En Francesc Ferrer, Sta. Eu-
laria, 25.—Llibreria de N. Ernest
Frau, Brossa.

Surt cada di-sante per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

Sa protesta de la Santa Seu per lo des Palau de Venecia

S'Agencia Stefani, contraria a la Santa Seu, dia u d'octubre envià an es periòdics italians sa protesta que Sa Eminencia el Cardenal Secretari d'Estat en nom del Papa formulà devant la Santa Seu, quant s'Estat italià dins el gost s'apoderà des Palau de Venecia, residència secular de s'Embaixada d'Austria devant el Papa.

Aquesta protesta la publicaren es periòdics estrangers dins es setembre i LA AURORA en parlà oportunament. Diu així:

«L'abaix-firmat, Secretari d'Estat de Sa Santedat, se permet reclamar l'atenció de Vocencia sobre el Decret amb que el Reial Govern italià ha resolt que el dia que publicui tal document (25 d'agost 1916) el Palau de Venecia pass a esser propietat de s'Estat. La polèmica que hi ha haguda sobre això aqueis dies passats, dalt els periòdics, d'acort amb el mateix Govern, havia deixat preveure que vendria aquell greu decret, tota vegada que el Govern no aturà tal polèmica, que bellament hauria pogut aturar. Sols el dia 26 d'agost, devers les deu, el Govern italià envià a dir an el Papa la cosa, i el Sant Pare no deixà de manifestar la seua desaprovació de tal feta ja consumada. La Santa Seu no pretén ara examinar si els motius aduïts dins el Decret són suficients per justificar la presa de possessió del Palau de Venecia, ni si és contraria a la llei moral ni si és contraria an el dre internacional. Igualment la Santa Seu s'abstén de considerar si la mateixa presa de possessió era prudent fer-la, allà on poria provocar de part de la nació ofesa greus revenges o si s'ha de prendre com un acte polític de tal naturalesa que puga augmentar o mancar el bon nom i el prestigi d'Italia devant els homes pacífics i imparcials de totes les nacions i devant l'història. La Santa Seu no pot manco de fer notar la violació dels seus sagrats drets que resulta de tal decret de dia 25 d'agost.

«El Palau de Venecia és de fet la residència habitual de l'Ambaixador de Sa Magestat Imperial i Reial Apostòlica devant la Santa Seu; la seua absència actual, no lleva an el Palau aqueix caràcter, perque tal absència es sols transitoria i l'han motivada senzillament determinades circumstancies anormals de la guerra per les representacions dels Imperis Centrals. El mateix Govern italià considera el representant austro-ungar devant la Santa Seu com en possessió i en exercici actiu de la seua missió diplomàtica, ja que, com és cosa coneguda, ha declarat expressament que dit Ambaixador i els Ministres de Baviera i de Prussia porien esser romanos a Roma lliures i segurs, i declinà tota responsabilitat per tal absència d'ells temporal, que, segons el parer del Govern italià, s'ha d'atribuir exclusivament a la voluntat dels Governos respectius. Aquesta presa de possessió de la residència del Representant d'una Potencia estrangera devant la Santa Seu implica per sí mateixa una ofensa a la Santa Seu mateixa i una ofensa d'aquell dret de representació que li pertoca i que li regoneix la llei de 13 de maig de 1871. Contra tal acte el Cardenal abaix firmat, per encàrrec i en nom de Sa San-

tedat, se veu an el cas d'eleva una formal i solemne protesta i demana a Vocencia que la fassa arribar an el seu Govern, amb la confiança de que aqueix voldrà cridar l'atenció del Govern italià sobre l'irregularitat del seu procedir i sobre la conveniencia de no seguir endavant p'el camí que ha pres».

L'Agencia Stefani posà un comentari an aqueixa Nota Pontificia, i li respongueren *L'Osservatore Romano* i *La Civiltà Cattolica*. Tal comentari tractava de justificar s'incautació des Palau de Venecia per s'Estat italià, però totés ses raons que donava eren foradades. Així és que aquella Agencia mostrà sa filassa una cosa de no dir! ¡Quina llàstima que dins ses regions oficials i directives d'Italia hi haja d'estar tan entronisat En Barrufet! ¡lo pitjor, que no es d'ara, sino de fa molts d'anys!

El Papa a favor de ses víctimes de sa guerra

Ja sabeu que el Papa se desturmella per favorir aqueixes víctimes, fent per elles tot quant sab. No fa gaire acudi an el Kaiser demanant-li gràcia p'el Diputat belga de Gand, Artur Verhaegen que el tenien tancat. El Kaiser passà per orde que l'amollassen, i l'amollaren des castell a on estava condemnat a passar-hi dos anys. S'Embaixador de Bèlgica davant el Papa, Van den Heuvel, tot d'una que el Cardenal Secretari d'Estat li hagué donada sa notícia, telegrafia an es Govern de La Havre, i es Ministre de Justicia i Vice-President des Consei de Ministres, Carton de Wiart, parent d'En Verhaegen, telegrafia a s'Embaixador que donàs les gràcies més corals an el Cardenal Secretari d'Estat de part des Govern belga i de sa familia Verhaegen, per tot lo que havia fet per eils el Sum Pontific Benet XV.

Tampoc no fa gaire que un pobre pare de familia, francès, escrigué an el Papa per que se dignàs intervenir a favor de ses famílies des territoris francesos que ets alemanys ocupen, a fi de que aqueis no se'n duguessen d'aquells territoris sa gent a fer feina a altres bandes enviant persones d'una mateixa familia a bandes diferents desseparant així aquella pobre gent. El Papa feu contestar tot d'una an aquell pare de familia que Ell, ja molt abans de rebre tal carta, havia fetes comes i gestions per lograr que ets alemanys no fessen allò, i que ses Autoritats d'Alemania li donaren paraula que hi posarien remei, permetent que totes ses famílies escampades se poguessen aplegar així com voldrien.—Tot això conta *La Civiltà Cattolica* de Roma, que mos és arribada aqueis dies.

La Pastoral del Bisbe

El *Boletín Oficial del Obispado de Mallorca* de dia 23 d'octubre, el primer que és sortit des que el Rdm. Sr. Bisbe és a Mallorca, du la Pastoral d'entrada del nostre novell Prelat, que umpl trenta quatre planes del *Boletín*. Està admirablement pensada i eloquent i brillantment escrita. Pinta la vida cristiana dins l'història en tots sos aspectes, caires i visualidats, fent veure

la seua transcendencia meravellosa i absoluta a tots els ordes i necessitats del ser intel·ligent i lliure; i llavò demostra com tota aquella vida surt de Jesucrist, del seu costat ubert dalt la creu, això és, l'Esglesia Una, Santa, Catòlica i Apostòlica, que parla i obra, ensenya, retgeix, salva i santifica per via del Papa dins tot lo mon i per via del Bisbe dins cada Diceòsi. I aquí descriu amb viva eloquencia l'acció del Bisbe demunt tota la diòcesi i lo que ell, el Rdm. Dr. Domenech, se proposa fer per respondre a la missió divina que Deu Esperit Sant i el Papa li han confiada i en la qual espera que li ajudaràn l'Il·lm. Capítol de Canonges de la Seu, els Rts. Srs. Rectors de totes les Parroquies, els Rts. Sr. Rector i Claustre de Professors del Seminari i tot l'altre Clero Secular i Regular i les Comunitats de Religioses de Clausura i sense Clausura i tots els altres feels en general amb les seues oracions, adhesió, sumissió i cooperació, humil, dòcil i resolta. El Rdm. Dr. Domenech se demostra del tot disposat a viure absolutament consagrat an el servici espiritual de la Diòcesi mallorquina, per procurar-hi amb totes les seues forces la major gloria de Deu i el bé, profit, santificació i salvació de les ànimes que Deu Esperit Sant i el Papa li han entregades per fer les santes i dur-les an el cel. I donant les gràcies més corals a tots els seus dioce-sans per lo bé que l'han rebut i lo molt que han demostrat estimar-lo, clou la Pastoral beneït los tots en Nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant. Amen.

El Rdm. Dr. Domenech amb aquesta Pastoral, que li és sortida fulgurant de l'entenim i tota ablamada del cor, vibrant de llum i d'amor, eco inefable del Verb de Deu, centella vitenea de Deu Esperit Sant, ha demostrat be lo que és: un *Enviat de Deu que vé en nom del Senyor*, un Pare, un Mestre, un Pastor d'Israel, una Entorxa posada dalt el candelero d'or de la casa de Deu, encesa per il·luminar tots els fills de la Llum, esveïdora de les tenebres i ombres de mort a on jueuen els fills de maledicció esclaus del dimoni i deshertats del Cel.

Idò beneït sia el qui vé en nom del Senyor! Hosanna en les excelsituds! ¡Siguem tots així com demostra el Rdm. Sr. Bisbe dins la seua Pastoral que desitja i demana que siguem! Fassem-li costat en tot i per tot, escoltem-lo sempre amb tota l'atenció del mon, seguiguem sempre els seus consells, il·lissons, ensenyanses i manaments, fassim amb ell tot un còs; que sia ell la veu que mani i noltros les mans que obrem. ¡Amen que tots ets feels de Mallorca fa-sim tots això! Amen que siguem sempre tots així! Amen!

Veü del cel.

E' hu és aqueixa carta que el Papa envià no fa gaire an es Bisbes d'Alemania, que li havien escrit tots dient-li que estaven an el seu costat en tot i per tot i especialment per procurar que se fassen ses paus, induïnt ses ànimes a favor de lo que el Papa desitja tant, que és s'acabatai de sa guerra, com més prest millor. Du aqueixa carta *La Civiltà Cattolica* de 21 d'octubre, d'on la traduïm.

Escoltau-lo an el Papa. La carta, dirigida a l'Eminentíssim Senyor Cardenal

Arquebisbe de Colonia i demés Arquebisbes i Bisbes d'Alemania, diu així:

«Benvolgut fill nostro i venerables germans, salut i benedició apostòlica. Lletgint la vostra carta, que ens és arribada el mateix dia que feia dos anys de la Nostra exaltació al Sum Pontificat, hem experimentat un gros conort perque veim lo primer de tot que en una qüestió tant important com aquesta heu endeïnada la nostra idea i heu interpretat el Nostro pensament. Mentre el cor mos sanquetja d'angunia devant l'espectacle d'aquesta llarga i fèrta destrossa de fills de l'ànima, augmenta horriblement la Nostra pena veient que les nostres incessants pregaries per que se fassen les paus han engendrades dins alguns indignes sospites i dins altres han provocades expressions de queixa, volent suposar que les Nostres exortacions a la pau no neixien de cap desig del bé públic, sino de qualche mira de propi interès i que no voldriem que aquesta guerra finís amb una pau fundada dalt el principi de l'equitat i de la justícia. Es ben ver que si la passió no tapava la vista an aqueis tals, veuríem ben clar lo que és evidentíssim, és a dir, que el Sum Pontific, Vicari del Rei pacífic i Pare de tots els cristians, no pot per alt dever de consciencia fer altra cosa que aconsellar, suggerir, inculcar i demanar que se fassen les paus; i que Ell en tot això no patrocina la causa d'aqueis o d'aquells altres homes, sino la causa de l'humanitat; i fa això especialment en mig d'una guerra tan fèrta com la present, que l'acursar la just un dia seria una bona obra, digna de l'agraïment de tot el genre humà.

«Esperant per lo mateix la tan sospirada pau, Nos seguirem fent tots els medis possibles per alliviar, al manco en part, aquell caramull aborronador de miseries que son les tristes resultes de la guerra; i és precisament dins aqueix camp de la caritat que vos trobam distingint-vos amb obres de zel il·luminat, ja federant totes les sociedats catòliques d'Alemania que se dediuen a la beneficencia per socórrer amb major promptitut i eficacia les multiplicades miseries dels desventurats, ja també mateix amb aquella providencial institució de Paderborn, encaminada a millorar la situació de tots els presoners que hi ha dins l'Imperi. I així mentres Nos alabam aquesta troballa de la cristiana caritat, venim a elogiar tant el sol·licit esment del Bisbe i del clero de Paderborn, com la liberalitat de tots els catòlics d'Alemania.

«De manera que avui el més alt dever de la caritat, que vosaltres cumpliu i vos exortam a perseverar-hi, és aquest: arrambar se a tothom per agermanar els pobles que la guerra ha des-separats, malavetjant que els odís no ravenguen, sino que méstost s'esbraveesquen poc a poc amb les obres recíproques de misericordia. D'aqueixa manera prepararem casi naturalment el camí an aquella pau, que esperen totes les persones de bé, la qual serà tant més de durada quant més haja arrelat dins els cors. No us atureu, doncs, d'implorar, com e'hu feis, el divinal adjutori amb novelles súpiques expiatories i convidant sovint els infants a la taula Eucarística. No's pot dir tot quant valen devant el Senyor les pregaries humils i suplicants, especialment quant són avalorades de la penitencia o de l'innocencia.

•Per lo tant, come penyora dels ce-

lestial favors i en testimoni de la Nostra benevolensa, a vosaltres, benivolgut fill nostre i venerables germans, an el clero i an el poble confiat a la vostra cura, enviam en el Senyor la benedició Apostòlica

«Escrita a Roma, dia 8 de setembre de 1916, any terç del nostre Pontificat: Papa Benet XV.»

Això diu el Papa. Sembla mentida que hi haja qui s'atans a acusar el Papa de favorir cap Potència bel·ligerant en perjudici de les altres! Tot quant ha fet el Papa per evitar la guerra, per fer-la acabar, per endolsir els mals que du, està a la vista de tot lo mon. No és capaç negú nat de citar ni un sol fet del Papa, relacionat amb la guerra, que no sia fill genuí de la més estricta imparcialitat i de la caritat més videnca. Son es masons de França i d'Itàlia que, per sos fins i afectes no paren mai de calumniar el Papa, presentant-lo come venut a Alemanya i Austria. I lo pitjor és que an aquelles nacions hi ha catòlics tan bàmbols i caps-jugers que los escolten i hi donen crèdit. Així mateix se necessita esser-ho certets de te i estar destituïts de tot bon sentit.

Dos mots sobre Rumania

Es ben digne de lletgir aquest article sobre Rumania que *La Veu de Catalunya* posa dia 26 d'octubre. Lletgiu-lo per un gust!

Coses que tornen

«Dum Romae consulitur, Saguntum expugnatur» Aquesta historia dels dubtes, de les vacil·lacions, del ja farem, es va repetint una vegada més. Quan Anibal apretava el setge de Sagunte, a la qual ciutat volia castigar per haver mantingut sa lleialtat romana, al crits d'angoixa dels saguntins demanant auxili urgent, contestava Roma amb reunions i consultes, havent-ne fet d'això la malicia popular la dita que encapsala aquest comentari; mentres a Roma es reunien, Sagunte és combatuda. I quant encara seguien a Roma les consultes i els projectes, s'enfonsava la ciutat heroica açant-se de ses runes. L'immens plomall de flames sinistres que anunciaven al món psmat lo que és la desesperació d'un poble.

«Romania fou empesa a la guerra amb la promesa formal d'auxilis que no han vingut. Als crits d'angoixa de Romania contesten amb articles laudatoris dels diaris de més circulació, i darrerament amb una reunió de ministres francesos i anglesos, de qual reunió no sabem sino que «parlaren de la situació militar d'Orient». I sis dies després d'aquesta reunió Constanza cau en poder d'en Mackensen.

«La transcendència del fet supòs que deu haver ja repercutit dolorosament a les esferes de l'Entente». Perque en la presa de Constanza hi ha que considerar dugues coses. Primer, la perduda d'un port de mar, quasi de l'únic punt per on els romanesos podien rebre auxili d'homies i municions en abundancia, ja que per via de terra, l'escassetesa de línies ferries (segons crec són de via única), fan el transport lent i difícil. I al mateix temps, Constanza és cap d'una línia ferria important, única comunicació directa de Bukarest amb el mar. Queda no més un altre petit port d'accés difícil i de comunicacions amb l'interior encara més difícils.

«A més d'això, hi ha que considerar que fa cinc dies l'exèrcit d'en Mackensen era a 30 kilòmetres d'aquesta línia ferria, o sigui a una distancia de sis hores. Tenint en compte que els russos-romanesos havien fortificat aquest espai, el fet de que amb sols dos combats En Mackensen hagui salvat tan ràpidament aquesta distancia, fa pensar en una desorganització alarmant dels romanesos i fa sospitar si la retirada ha estat un fugida.

«Les restes d'aquest exèrcit deuen haver quedat aculades al N de la Dobrutja, deixant lliure el camp a En Mackensen. ¿Què farà aquest? ¿Seguir al N., cap la Besarabia, completant l'encerclament de la Romania? ¿Seguir a l'O., cap a Bukarest? Tots dos objectius són prou importants. Si entra a la Besarabia, les tropes d'en Brussilof quedarien seriament amenaçades. Si s'encamina cap a l'O. en combinació amb en Falkenhayn, aleshores el Rei de Romania girarà instintivament els ulls cap al rei de Servia i li preguntarà pel camí del desterro. I el rei de Servia li dirà que també li havien promès auxiliis, mes tampoc n'arribaren.

«L'Entente» encara és a temps d'ajudar a Romania però el temps vola, i si segueixen les renions i els projectes i els articles encomàstics a l'heroisme romanès de segur que serà tard.»

I dia 27 publicà la mateixa *Veu* aquest altre que també fuma amb pipa? Veiau-lo:

Rumania i la "Entente"

«Els romanesos contenen tant com poren la ofensiva alemanya als passos de la frontera transilvànica. La topografia d'aquells llocs, aquells congostos que serpentegen encaixonats entre interminables espadades montanyes, es presten admirablement a la defensa. I si bé en alguns punts les tropes d'en Falkenhayn han penetrat, com sab el lector, dins del territori de Rumania, encara els manca un bon troç per arribar a la part plana on poder manobrar més desembaraçadament. I no cal dir que els esforços dels romanesos s'encaminen a impedir que hi arribin.

«De Nauen anuncia un comunicat oficial la presa de Pedreal pels austro-alemanys. Predeal població romana prop de la frontera, al pas que porta el seu nom (vegi's el mapa de Romania), és centre d'un districte petrolífer. El dia 22 telegrafiaven de Zurich que l'artilleria alemanya batia la població i que els romanesos s'eren retirats a la segona línia de defensa.

«Per Predeal hi Passa la important línia ferria Orient Exprès que porta del centre d'Europa a Constantinopla, i ets romanesos l'havien fortificada d'una manera potent. Ja molt temps abans d'entrar Romania en guerra, els trens passaven amb les finestretes rigorosament closes, i centinel·les romanesos, amb baioneta calada, vigilaven pels corredors dels vagons que ningú s'a trevis, no ja a treure al cap, sino tan sols mirar a fora. Volien guardar el secret de les fortificacions, cosa lògica i explicable. No obstant, m'han assegurat que els alemanys tenen els plànols detallats.

«L'Esmentat comunicat alemany diu també que són ja al S del pas de la Terra Roja, que té alguns kilòmetres, i que igualment desemboca dins del territori romanès.

«*Le Temps*, reconeixent també que, com ja havien fet notar aquí, els romanesos havien dispersat excessivament les seves forces, creu que els contratemps soferts els han servit de liçó i que actualment han sabut agrupar millor els seus cossos d'exèrcit. En lo que no encerta el sensat diari parisenc és en afirmar que els russos van ja terminar la campanya a la costa de Mar Negre, fent recular l'exèrcit d'en Mackensen. Els fets no han respost pas a tal previsió.

«El *Times* no te massa seguretat sobre l'èxit dels romanesos a la frontera transilvànica a causa «de l'enorme superioritat de l'artilleria alemanya», però, no obstant, també confia que els romanesos aprofitaran els accidents del terreny per barrar el pas a l'enemic.

«El temps vola» deia el meu comentari d'ahir. «El temps apremia», escriu el crític militar francès general Malletterre: «No podem desviar la nostra atenció del sector romanès, ni podem

calmar la inquietut que ens inspira. Es forços vèncer als Balkans. I ens hem de convèncer que l'adversari no està gens disposat a deixar-se'n treure. Als que manen toca adoptar resolucions» «Si; convé que les adoptin sense trigar, perquè en Falkenhayn amenaça interceptar el ferrocarril que va de N. a S. de la Valaquia a la Moldàvia, isolant Romania de Rússia. Convé que les adoptin, perquè la premsa romana dona crims d'alarma extrema. Nosaltres sols —diu l'*Adverul*— no podem resistir l'enemic». «Es impossible que poguem lluitar a la vegada en dos fronts» — afirma l'*Independencia Rumana*

«Els romanesos lluiten per l'Entente! el dever d'aquesta és atendre'ls.»

B. de Rocafort.

¿I N'Unamuno?

«No havia dit s'estornell que feia comptes de guanyar cinc centes pesetes dalt ses costelles de Mn. Alcover, escrivint contra aqueix demunt es periòdics? Com així només tengué s'envestida? ¿Sols escrigué un articletxo que no val un diner de mac en dia de bona fira. Això diu molt poc a favor de N'Unamuno, i prova una volta més que li manca moltet per no patir de juder. Una persona seria no fa lo que ha fet ell amb Mn. Alcover, amenant-lo, sensa més ni pus, en públic i en privat, de que escriurà contra ell no sabem quants d'articles demunt diferents periòdics. I passen ses setmanes i es mesos i N'Unamuno boca cosa: «Res, noltros estam a la mira per cantar a N'Unamuno la lletania de tots los sants, si ell s'hi encapirrona! ¿Deu li do seny! Amèn.»

D. Jeroni es Foment des Civisme

Diguèrem dissapte passat que es *Foment des Civisme* anava amb D. Jeroni Massanet en lo de voler ets *Inspectors d'Hisenda*, i ara resulta que no és així, segons conta dissapte *La Vanguardia Balear*, sino que fonc D. Jeroni que amb so nom de *President* de tal societat posà es telegrama an es *Ministre d'Hisenda* a favor de sa bona *d'inspecció*, sensa haver consultada sa Junta des *Foment*, la majoria de la qual és contraria a tal inspecció, tant contraria que D. Jeroni s'és vist obligat ahaver de dimitir de *President*. Per lo mateix, tornam l'honor an el *Foment des Civisme*, i resulta que a favor des *Ministre d'Hisenda* i de sos *Inspectors* només hi ha D. Jeroni, es poquíssims amics que el segueixen i llavò es socialistes, que l'han felicitat. ¡Mala companyia és sa des socialistes, D. Jeroni! ¡Alerta idò a ses malas companyies, que són pesta cernuda!

LA VIUDA DE SAREPTA

Hostalatge ben pagat

Joc dramatic bíblic

(Acabatall)

ESCENA III

VIUDA I ELIES

ELIES

¡Oh Senyor! ¿a on me trob?

VIUDA.

No hàgeu por. Vos trobau a les portes de Sarepta. Reposau una mica.

ELIES

¿I tu qui ets?

VIUDA

Jo som una pobreta viuda, que no

tenc més bens que un fillet, i vivim del treball de les nostres mans. Tot lo que tenia, ho he perdut.

ELIES

¿I com és estat això?

VIUDA

¡Com ha d'esser estat! El mal temps que correm. La terra no produeix res per motiu de que el cel no mos dona aigo ni roada, i la gent no conra les terres, i per tot reina una fam aborronadora, com no n'havien vista cap mai, i ja és tothom que primer acaba el pa que la talent, no hi ha diferencia entre ric i pobre. An els prínceps i reis els és arribada l'hora d'haver de regonèixer la vanitat de tota esponera mundana i el valor real des bens d'aquesta vida. Amb això bé poren coletgir si son grossos i ferests els mals que cinglen, com un càstic, la nostra patria desventurada!

ELIES

(Amb forsa) ¡Oh nació tudada i beneita! fés bossins d'una vegada els teus idols; espoltreix aqueixes obres diabòliques de les teues mans pecadores, i adora Deu vertader, el Deu d'Abraham, d'Isaac i de Jacob. Sols així te sonriurà el cel amb tota casta de bens...

VIUDA.

¡Oh! que sent!... ¡El vertader Deu, heu dit!... ¡Feis lo-me conèixer ara mateix!... ¡tot d'una! ¿Sereu tal vegada aquell, an-e qui per manament sobre-natural, he de donar menjar? I ¿que és que teniu?

ELIES

Les forses me manquen... El cansament... la set...

VIUDA.

¡Mesquina de mi! que no tenc més que una grapateta de farina dins una olla i un poc d'oli dins una tassa. «Després d'haver aplegats els quatre buscall, mos menjarem amb mon fill lo poc que me resta, i llavò mos porem morir. Però li que estau d'esblanqueït!... ¡El tastanet-jau a punt de caure!... ¡No!.. De cap manera comportaré que defalliguen de fam. Ara mateix duré a Sarepta tot el li que he filat, per comprar qualche coseta... Anit no me colgaré, vel lant fins demà... Mes, ¡ay!.. me sembla que el meu fill, se sera desxondit, apextxugat per la fam...

ELIES

¡Oh bona dona! donem socors prest, que sols tu pots salvar la meua vida... No passis ansia! Fes-me de la grapateta de farina que te resta, un panet; cou lo devall la cenrada calenta i lo mateix faràs per tu i p'el teu fill, perque diu el Senyor: «No mancarà farina dins l'olla ni minvarà l'oli dins la tassa, fins que sia vengut el dia que el Senyor farà caure altra volta la pluja demunt la terra». Done'm socors ¡oh dona! que no tenc forses casi per moure'm d'aqueix lloc... Aquí t'esper ¡oh bona dona!

VIUDA.

Pobreta som de bens; però lo poc que tenc, és vostro... Esperau-vos una mica; d'aquí a una estoneta tornaré comparèixer... (se'n va).

ESCENA IV

ELIES

(Tot sol) Certament és aqueixa la viuda an-e qui el Senyor m'encomanà per que tengués esment de mi!... ¡oh Deu d'Israel, escampa demunt la pobresa i la casa de aqueixa dona, els teus bens, les teues llums celestials!... (escoltant espantat) ¡Que son aqueix crits i aqueix plors que sent! (pausa).

VIUDA.

(Plorant) ¡Oh fillet meu!... ¡fillet estimat del meu cor!... ¡m'has deixada tota soleta demunt la terra!... ¡Fillet meu!...

ELIES

¡Dona! ¿què tens ara? ¿Que hi ha hagut res de nou?

VIUDA

(Plorant) No hi ha consol per mi!... ¡tot ho he perdut avui!... el meu fill!... (s'ajonia en terra plorant)

ELIES

¿Voleu dir amb això que el vostro fill és mort?...

VIUDA

¡Si! ¡és mort! ¡desventurada de mi!... ¡Si al manco hagües recullit el darrer batec del seu cor!... ¡fillet meu!

ELIES

¡Oh mare desolada! ten confiança! ni voca el Deu d'Israel!

VIUDA

¡Com l'invocaré, si el meu fill ja és mort!...

ELIES

No hi fa res, perquè li pot tornar la vida...

VIUDA

(*alsant els brassos an el cel*) ¡Oh Deu d'Israel... d'aqueix vellet extraordinari, fés revivre el meu filllet... ¡Tu seràs mon Deu!...

ELIES

¡Oh Senyor i Deu meu! escolta el teu servent Elies i els plors adolorits d'aqueixa mare sense conhort! Retorna l'ànima d'aqueix fadrinet an el seu còs. El Senyor me tornarà les forces i mos tornarà el teu fill. Espere'm una estona! Confia en Deu i no dubtis gens de la seua omnipotència! (*Se'n va. Pausa*)

ESCENA V.

VIUDA

(*tota sola*) ¡Tornau-me sà i bo mon filllet que s'és mort!... Deu meu! jo no puc posar en dupte el teu poder i bondat!... Però ¿què he pogut fer jo per esser mareixedora d'un hé tan gros!... Però ¿què és lo que sent? ... Jo conec aqueixa veul... ¿Es una il·lusió meua?

ESCENA VI.

(*Elies mena per la mà el fill de la viuda*).

VIUDA

(*regoneixent-lo*) ¡Sí, que hu és!... Bè m'ho deia el cor que hu era... (*tirant-s'hi demunt per aferrar-lo p'el coll*) ¡Fill meu!

FILL

¡Mare meua!... (*tots dos s'abassen*)

VIUDA

¡Sí que hu és!... Ja te tenc altra volta dins els meus brassos i no'm fugiràs... (*mirant-li la cara idra de sí*) Si que hu és el meu fill!... La vida respandeix demunt la seua mirada... (*girantse a Elies*) ¡Oh homo de Deu! bé comprenc ara que ets un homo de Deu d'aqueix Deu misericordiós qui tantes d'obres meravelloses pot fer amb lo seu poder extraordinari que inspira la virtut. D'avui endavant l'he d'adorar, l'he de servir l'he d'amar amb tota la méua ànima, amb totes les meues forces. Homo de Deu, no te'n vages! roman amb nosaltres!

ELIES

¡Oh dona la més venturosa! No som més que un homo mortal com els altres. Perseguit d'un rei cruel i d'una reina sense religió, vaig pendre redòs prop del torrent Carith a on un parell de cops, enviats del Senyor, demati i cap vespre, me duien pa i carn fins el dia que se secà la fonteta que me donava aigo per boure, i llavò me manà el Senyor que vengués aquí a on havia de tenir la gloria d'esveïr les boires de l'error dins un cor fet per conèixer la veritat. Som Elies Profeta del Deu d'Israel! Els crims i pecats de l'orgullosa Jesabel han arribat a alsurar la justícia del Deu d'Israel, qui, castigant els dolents, sap esser també defensor incontrastable de l'innocència i pagador agrat de la virtut i bones obres. ¡Oh dona! ten-ho per ben cert! Sols aqueix Deu d'Israel, desconegut i rebutjat del teu poble, ha donada la salut i el delit an el teu fill. I més encara, en nom seu te faig a sebre que d'avui endavant no t'arribaran les fortes cinglades amb'e que és cruelment castigada aqueixa terra desventurada i pecadora. L'olla i la tassa que estogen un poc de farina i oli no les veuràs buides mai, mentres duri aqueix temps de fam aborronadora. Tu i el teu fill i tots els qui te demanaran hostatge, tendreu sempre menjar abastament, en re compensa del que m'has donat!...

VIUDA

¡Oh Deu, del gran sirvent Elies! ¡Que hu és de bo p'els qui te coneixen i serveixen!... ¿Quina cosa del mon hi ha que se puga comparar, ni d'enfora, amb la felicitat que tenc jo ara?... ¡El meu fill qui era mort el m'has fet tornar viu, la meua pobresa és tornada baldor de bens!... Adorin els altres Baal per Deu endimoniats i supersticiosos, que mon Deu serà

el del profeta Elies, i la llei que servaré serà la d'Ell.

FILL

¡Oh Deu d'Israel, tot poderós, que inspire la virtut i bones obres fins i tot an els qui no te coneixen; i, una volta practicades, les recompenses a luf, beneit i alabat i exaltat sies una i mil i milions de vegades!

ELIES

Bé me pots creure ¡oh dona venturosa! lo teua felicitat no serà just d'un dia, i lo que és més: els sigles qui vendràn, han de recordar amb gloria el nom de la *Viuda de Sarepta*, com també el del seu fill, i l'exemple de l'hostatge que m'has donat i que el Senyor ja t'ha comensat a pagar amb tantes de bondats, trobarà imitadors fins an els recones mes amagats de la terra, a on se predicarà la Paraula de Deu.

FI.

ANTONI PONS Pbre.

Són més dolents que lo que tiren

P'ets anti-clericals d'Italia i d'altres bandes parlam. Mirau si no, això que conta aquesta gran revista romana *La Civiltà*. Idò diu que es periòdics masònics, plens de rabia i d'enveja de que el Papa cobri tant de prestigi devant tot lo mon per lo que fa a favor de ses víctimes de sa guerra, no paren de bramar i de gronyir contra la Santa Seu, arribant a dir que, si el Papa s'interessa p'les presoners de guerra que se troben a Alemania o Austria i se cuida de fer-los arribar cartes de ses seues families, és per porer enviar amb aqueixa excusa noticies an ets exèrcits d'Alemania i Austria de lo que se passa a Italia, França i Inglaterra per que ets Imperis Centrals puguen fer més guerra an ets aliats. De manera que suposen que el Papa no és més que un espia d'Alemania i Austria, desfressat de benefactor des presoners aliats. ¿S'és vista malícia més reconcentrada ni rancunia més verinosa? La cosa s'és posada tan coenta que el Papa dia 13 d'octubre feu publicar que el Vaticà no se cuidaria pus de fer arribar les cartes an es presoners de guerra que ses families d'ells los escriuen i les enviaven an el Vaticà per que poguessen arribar a mans d'aquells malanats que se troben dins Alemania o Austria.

¿Que li trobau a Na Lluca? ¡No és ver que mala llana té es porc? volem dir, s'anti-clericalisme?

Noticies de sa guerra

Arribades dia 27

—Ets austro-alemanys han pres an es rumans es coll de Vulkan i Torno-boda, que era sa comunicació ferroviaria que tenia Rumania amb Russia.

—Ets submarins alemanys segueixen afontant naus ingleses i de les altres nacions que aglapeixen amb contrabàndol de guerra a la Mar del Nort.

—Es Tribunal Suprem del Perú ha condemnada una casa italiana d'allà que se negava a venare carbó a una altra casa que Inglaterra la té a ses *llestes negres*, i aquella casa ha hagut de vendre es carbó a s'altra casa, posada a tals *llestes*. Així ho haurien de fer es tribunals de totes ses altres nacions neutrals. Això de ses *llestes negres* és una iniquitat com qualsevol altra.

—Telegrafien de Berlin que un submarí, alemany o austriac, dins es Mediterrani dia 20 tirà a fons un navili de transport que duia una barcada de cavalls a Salònica.

Arribades dia 28

—Telegrafien de Washington (Nort-América) que ets alemanys preparen una campanya submarina molt maleita, que farà tant i tant de maig. Ses dressanes alemanyes no paren de fer submarins. No res, ja hu veurem a on s'ajeurà En Gelat.

—De dia 1 fins a dia 26 d'octubre es submarins alemanys han tirat a fons 23 navilis noruecs perque duen contrabàndol de guerra an es contraris d'Alemania. Aqueis 23 navilis suposen un valor de 30 milions de francs.

Telegrafien de Conpenhague que cinc submarins alemanys han bloquetjada sa costa de ponent de Noruega i que afonten tots es navilis que en passen, si los agafen amb tebac, volem dir, amb contrabàndol de guerra. I qui no vol pols que no vaja a s'era!

—Telegrafien d'Odessa (port del Mar Negre) que s'exèrcit rus-rumà està casi disolt. La ciutat és tota un hospital, es queviures curtetgen a les totes. Ses noticies que es Govern rumà dona de sa guerra són desfigurades, fent voler veure que la cosa va be per Rumania, allà on va malamentíssim. Es Govern ha manat que la gent buidi de sa provincia de Valaquia, i la gent s'espitxa més que depressa cap a tramuntana i se'n duen tot quant poren donant-ho tot per perdut ¡Pobres rumans! víctimes des caps-esforats que han duita Rumania a sa guerra! ¡Quina responsabilitat tan grossa per aqueis tals devant Deu i devant s'historia!

—Es Ministre de la Guerra anglès dins sa Cambra popular s'en ha duit de ventim per llarc perque fa anar a la guerra homos de coranta cinc anys. Aqueix ventim le hi han arrambat es diputats, com se suposa.

—Es Govern d'Hollanda a contestat a sa nota de ses Potencies aliades sobre submarins, que, segons ses lleis holandeses, p'les bastiments de guerra, siguen de sa nació que siguen, estan tancats tots es ports de sa nació; però que, conforme es dret internacional, estan uberts tot es ports holandesos a ses naus de comerç de tota nació, tant si van per dalt com per davall aigo, ja que sa llei no permet internar ni molestar cap submarí comercial. ¡No creim que los sia caiguda gaire bé aqueixa contesta d'Hollanda an ets aliats! Res, si no los agrada, que hu pintin o que prenguen prim.

—¿S'és vist res més ridícul que lo que fan es diplomàtics aliats de perdre es temps sobre lo que han de fer després de sa guerra en material de comerç contra Alemania? ¡Acabau primer sa guerra, grans búgueres, i llavò ja parlareu de lo que heu de fer! ¡Com si sabésseu com ha d'acabar sa guerra!

—Es Govern austriac ha publicat un *Libre Vermet* contra ses Potencies aliades, que du 116 casos de violació des Dret internacional per obra d'ets aliats, per exemple: a) haver posat presos es Cònsuls alemanys i austriacs a Salònica, ciutat grega; b) haver fets mal-bé establiments sanitaris; c) haver deixats morir xeixanta tres mil presoners austriacs, no assistint-los així com pe tocava; d) caranta mil casos de presa de bens i saqueig a Galitzia; e) i haver maltractats es súbdits catòlics d'Austria. Ets aliats que poïen per Mallorca, prefenen que just són ets alemanys que fan barbaritats en sa guerra, i que ets exèrcits aliats no han trencat cap plat mai.

—Ets alemanys han fet presoner un tinent anglès *aviador* i diu que ell i ets *aviadors* inglesos estan indignats perque es qui comanden, los fan tirar bales explosives.

—Sembla que ets exèrcits rumans de tots es fronts reculen a les totes i hu donen a ses cames, de malament que los va sa cosa.

—A Odessa (Russia) fins i tot es

casinos los han hagut de fer hospitals, tants són es ferits que hi duen.

—Rumania ha perdudes ja cinquanta plasses fortes. Rumania entrà a sa guerra per que sa guerra acabàs prest. Per ella du camí d'acabar, però no així com es rumans se creien. Si sa cosa segueix com fins aquí, aviat Rumania haurà acabada sa guerra, perque hu perdrà tot, deixarà d'existir, passarà a esser una provincia alemanya o austriaca. ¡Si que és una manera ben original d'acabar! ¡Ja hu val amb aqueis rumans!

—S'ofensiva francesa-inglesa del Somme fa poca via ferm. Inglesos i francesos los tenen molt mal de fer recular an ets alemanys. An aqueix pas que van, n'hi ha per molt de temps d'alemanys dins França.

Arribades dia 29

—En Mackensen amb tota sa seua forsa d'alemanys, austriacs, búlgars i turcs segueix encalsant es rumans i russos que fugen de d'allà per no esser-hi demés. En Mackensen ja és amb tota sa forsa a Harstova.

—Es Govern anglès està per cridar a files ets homos de 42 anys perque los hi ha mester per atendre a ses necessitats de sa guerra. ¡Així los va bé an ets inglesos sa guerra!

—Mr. Hughes, que diuen que sortirà elegit President d'ets Estats Units a ses próximes eleccions, ha tirat un discurs dins un aplec electoral, i ha dit que ets Estats Units no han d'anar ajuda a cap nació en guerra, sino que les han de tractar totes a rasadora igual. An ets aliats los és caiguda ben avall aqueixa declaració de Mr. Hughes. Ets aliats són així: e'hu volen tot per ells i res p'ets altres.

Diuen de Ginebra que es russos han provat d'investir ben granat ets austriacs devers es Kárpats, i que no les han pogut fer res, ells mateixos han hagut de recular. ¡Així han perdudes ses forces ets austriacs, que es russos no les poren fer moure un peu.

—Telegrafien de Paris que el mal temps dificulta sa guerra en tots es fronts. ¡Amèn que per mal temps o per qualsevol altra causa sa guerra hagués d'acabar! Amèn! Amèn! Amèn!

—Ets alemanys bombetgen horr'blement es fort de Douaumont que es francesos los prengueren, dies enrera.

—Sa nit de 26 a 27 d'octubre una esquadreta de torpellers alemanys envestí entre Dover i Calais fins a Boulogne, i tiraren a fons onze vapors explorado s i dos o tres torpellers inglesos, i llavò es vapor *Queen*, després de deixar fogir sa tripulació; i s'en tornaren tots xarpats a la seua base d'operacions.

Segons noticies de Bulgaria, En Mackensen amb tot es seu exèrcit trobà gran recapte quant entraren a Constansa, que los vengué de lo millor. Prengueren 500 wagons carregats de merques, una partida de locomotoras, nombrosos depòsits de petroli, es magatzems des port estibats de concert, i un estol de 70 naus turques que es rumans havien capturades.

—Russia diuen que ha promès an el Rei de Rumania que li ajudarà per pendre an En Mackensen tot lo que aqueix ha pres a Rumania i tot lo que es rumans volien prendre a Austria. Es prometre és bo de fer; cumplir ses promeses ja son figures d'altre sosife. ¿Que no prometeren ets aliats a Bèlgica, Servia i Montenegro? I està a la vista de que serviren tals promeses.

—Segueixen arribant noves dolentes de tot de sa situació de Romania: alemanys, austriacs, búlgars i turcs se fan sempre envant, Rumania endins; sa població civil rumana pert més es coratge de cada dia i tothom ja se dona per perdut.

Arribades dia 30

—Alemanya permetrà que es vapors espanyols duguen fruita a Inglaterra; però primer es cónsul alemany des port d'on han de partir tals vapors, ha de confrontar si entre sa fruita hi ha o no hi ha contrabàndol de guerra; si no n'hi ha, donarà un passaport an es capità del vapor per que, si troba cap submarí p'es camí, no li fassa cap mal terg.

—Segons notícies arribades de Rússia a Copenhague, es russos des juny ensà han perduts, entre presoners, ferits i morts, un milió set cents noranta set mil cinc cents vint i dos soldats. Vuitanta cinc mil majors i oficials i coranta nou *aviadors*. ¡Veïes si hu pagal!

—Es submarins alemanys i austriacs han afontats 1253 navilis *aliats* i 200 de nacions neutrals, que duien contrabàndol de guerra.

—Un diari austriac diu que ès estat i serà debades tot quant han fet i faràn Inglaterra i França per lograr que Espanya se posi an es seu costat amb aquesta guerra, perque el Rei d'Espanya hi veu massa clar i comprèn quin ès es vertader interés d'Espanya. Diu aqueix diari que es Govern austriac i tota sa nació estàn molt satisfets de lo que el Rei d'Espanya ha fet p'es presoners austriacs que dugueren a Rússia i a Italia i de lo bé que Espanya tracta ets austriacs que s'hi han haguts de refugiar.

Sa vertadera ès que el Rei d'Espanya va guanyant un gran prestigi dins totes ses nacions civilisades per lo molt que ha fet a favor de totes ses víctimes de sa guerra per les quals li han demanat socors. Noltros lo que podem dir, que un amic nostre rebé carta d'un amic seu d'Italia que tenia un fill que era caigut presoner d'ets austriacs, i suplicava que s'interessàs per ell davant el Rei d'Espanya a veure si es seu fill poria trobar agombol per intercessió des nostre Rei, que deia aquell pobre pare que dins Italia estava en sa fama es nostre Rei N'Anfós XIII de que s'interessava per tots es nafrats de sa guerra i los alcança tot quant vol. Es nostre amic escrigué an es Cap de s'oficina que el Rei té montada per aquesta cosa; però dins pocs dies es seu amic d'Italia li va escriure que ja no hi havia res que fer perque es seu fill, lo endemà de caure presoner, se morí el pobret. Al cel lo vegem.

—Es Govern grec ha destituïts tots aquells funcionaris que s'adheriren an es Govern provisional de Salónica, facciós i rebel·lo a s'autoritat del Rei de Grecia, i manyefla d'ets *aliats*.

Arribades dia 31

—Es periòdics inglesos parlen en termes poc favorables p'es Govern seu de s'eixida que es torpellers alemanys feren s'altre dia p'es Canal de la Mànega.

—Es corresponsal d'un diari austriac ha conferenciat amb so famós general Hindenburg, que li digué que sa situació militar ès favorable an els Imperis centrals, i que sa guerra durarà tot es temps que vulguen ets *aliats*, perque ets Imperis centrals estàn ben resoltos a lluitar fins que sa victoria definitiva siga per ells.

—Le *Matin* de París diu que tot quant fa Alemanya respecte de Noruega, ès per capturar ses comunicacions de Rússia amb ses *aliats* per la banda de ponent. No veim que hi haja res lleig en tot això. ¿No fa tot quant sab Inglaterra per aturar que negú duga res per mar a Alemanya? ¿Per que, idò, Alemanya no ha de fer tots es possibles per que no duguen res a Rússia es seus *aliats* d'occident? Però ets *aliats* són així; ells volen porer fer tot lo que los convenga; ara Alemanya

no volen que pugua fer res que a ells los perjudic. ¡Quin desentretament!

—Sembla que dins el Mar Bàltic es submarins i zepelins alemanys no deixen passar cap navili contrari o que duga concert an es contraris. ¡Quin mal cor que tenen aqueis alemanys! no ès ver?

—Es periòdics de Roma diuen que es pla des geneal Mackensen ès aplegar es seu exèrcit amb so des general Falkenhayn i porer pegar una mala estreta an es rumans. Es general Mackensen, com es demés generals alemany si austriacs, ès un *fa-i-calla*, que ès lo que han de fer es bons generals. No ès duptós que En Mackensen té es seu pla; però no en fa cap crida i molt manco envia a dir quin ès aquest pla an es periòdics italians.

—Ses coses se posen molt malament entre Alemanya i Noruega. Sembla que s'Embaixador alemany a Cristiania ha entregada una nota an es Govern noruec que diu que lo que fa Noruega envers des submarins alemanys ès contrari a sa neutralitat i que vé esser una agressió.

—Es diari de *Daily Mail* diu que se feta de s'altre dia des torpellers alemanys devers es Canal de la Mànega ha causada molt mala impressió dins Inglaterra perque ès sa primera volta que navilis inemics no submarins se son atansats a fer de ses seues dins aquell Canal; lo qual demostra que ets inglesos no hi vel·len així com pertocaria vel·lar-hi.

—Es Govern provisional de Salónica, facciós i rebel·lo, ha manllevats, i ses Potències *aliades* li han deixats, deu milions de francs per córrer contra el Rei de Grecia, per lo quant aquell aplec de facciosos i rebel·los no té una creu. ¡Quins patriotes que són En Venizelos i los seus!

—Es mateix diari anglès *Daily Mail* confessa que es mal més gros de ses derrotes de Rumania està en que per ses nacions neutrals s'honor de ses Potències *aliades* va encoblant amb sa sort de Rumania. Idò jo poreu coletgir com estarà s'honor d'aquelles Potències si Rumania se troba tan al baix i tan exposada a fer es darrer alè!

—Es diari anglès *Evening News* diu que s'atac de torpellers alemanys de sa nit de 26 a 27 d'octubre an es navilis inglesos des Canal de la Mànega agiapi ets inglesos adormits; i troba aquell diari que no ès hora de dormir per ells. Suposam que es marins inglesos veuràn per qui va aqueixa... indirecta.

—Devers Verdum ets alemanys tornen avansar, i han bombetjat Reims, nafrant gent i edificis.

Arribades dia 1 de Novembre

—Segons un telegrama de Berlín, ets inglesos dia 25 d'octubre tengueren aqueixes baixes (ferits, desaparecuts o morts): 87 oficials i 2.840 soldats; dia 26, 113 oficials i 2.570 soldats; dia 27, 108 oficials i 2.420 soldats. Si això ès ver, així mateix ès ferest.

—Es submarins alemanys no paren de tirar a fons navilis contraris dins el Mediterrani, an el Mar del Nort, per les costes de Dinamarca i Noruega dins el Cantàbric i per les costes de Portugal.

—Ets alemanys segueixen bombetjant Reims. I noltros que mos figuràvem, donant fe a francesos i inglesos, que ja no tenien alè per res ets alemanys, de tant que tastanetgen, segons contenen ets *aliats*.

—Lo que ets alemanys an pres i ocupen de Belgica i França són cinquanta mil kilometres quadrats. I èquants n'han recobrats d'aqueis 50000 kilometres es francesos i ets inglesos

amb sa célebre ofensiva del Somme? Idò, 160 kilometres. ¡Si hi estàn entera d'hver pres an ets alemanys lo que ets alemanys los han pres a ells des que comensà sa guerra!—Lo que Alemanya i Austria han pres an Rússia, (Polonia, Podlaquia, Lituania, i Curlandia) són 442.000 kilometres quadrats. ¿Què ès lo que es russos des juriol ensà han recobrat d'aqueis 442.000? Idò de 12.000 a 13.000 kilometres. ¡Figurau-vos idò, si estàn enrrera es russos d'haber pres tot lo que alemanys i austriacs los han pres a ells, des que esclatà sa guerra.

Arribades dia 2

—Es diaris *aliats* havien feta córrer sa notícia de que Montenegro s'era alsat contra sa dominació austriaca, i que ets austriacs n'havien hagut de buidar i fogir de Triest. Telegrafien de Viena que no hi ha res ver d'això.

Rumania de cada dia se veu més estreta i agarrotada, sobre tot des que ets austro-alemanys li han forsats es colls dels Kárpats i li han presa Cernavoda. En Gustau Hervé confessa que es rumans se troben malament de tot. Un periòdic americà diu que tota sa jugada des Balkans s'ès girada contra ets *aliats*, que no saberen aprofitar s'entrava de Rumania en sa guerra. Abans d'entrar-hi pareixia que, si hi entrava ets *aliats* safalcarien tot l'una ets Imperis Centrals; però ara resulta que es molt duptós si ets *aliats* poràn salvar Rumania. De totes maneres, afegeix aqueix diari americà, Alemanya amb això de Rumania ha sabut encivellar un cop an ets *aliats* tan a ferir, que ès s'admiració i s'esglai de tot lo mon.

—An el Somme ets alemanys no deixen passar gaire avant francesos ni inglesos, i les se donen fort uns i altres. No los lleu ae ets alemaeys abandonar lo que ocupen de França.

—Es general anglès French, arengant un còs de voluntaris, ha dit que no ès impossible que ets alemanys invadesquen Inglaterra. S'investida des torpellers alemanys a sa flota inglesa des canal de la Mànega demostra que ès ben possible tel invasió. ¿Que heu sentit siular, *aliats* de Mallorca?

—Dies paseats devers ses costes de Valencia un submarí afontà una goleta francesa que venia de Port-Vendres. Suposam que no seria *aliat* aqueix submarí.

Es submarins no paren de tirar a fons navilis *aliats* devers ses costes de Portugal, i un capità de submarí digué que tenia orde d'afonar tots es navilis que trobaria, fóra ets espanyols.

—Dia 31 d'octubre un submarí davora el cap de Palos afontà el vapor italià *Delta*, de 3000 tonellades. Se salva sa tripulació.

—Telegrafien de Londres que ets inglesos durant aqueis derrers quatre mesos de guerra, entre morts, ferits i desapareguts, han tengudes totes aqueixes baixes: 22700 oficials i 391500 soldats. ¡Veïes si hu pagal! Si ets inglesos troben que los va bè sa guerra, per part nostra pot seguir es ball.

—Le *Temps* de París diu que se fa precís capturar es general Mackensen que no se fassa tant envant Rumania endins i que pertoca a Rússia distribuir ses seues forses per salvar Rumania. Ara veurem si Rússia en farà gaire cas de ses comendacions que Le *Temps* li envia.

Devers ses costes d'Alacant un submarí ha afontada una barca de vela francesa, de 1500 tonellades. Es tripulants pogueren tocar terra a Altea.

—En pocs dies es submarins alemanys dins el Canal de la Mànega han afontats 21 navilis que sumen 28'500 tonellades.

Fins i quant

Lleuger esbart de coloms que volatetgen per l'aire, vola que més volaràs, mai aturen sa volada.

Ja se posen, no se posen, ja en devalla un, ara un altre, ja se'n tornen cel amunt... mai paren ni mai se cansen.

No voleu tant, colomets de les meues esperances! Ai colomets, qui pogués fermar-vos a tots les ales!

MATEU OBRADOR I BENNÀSSAR

Notícies de Manacor

Dimegres a s'Hospici hora baixa tregueren sa *joia* d'una trufia, i es sortat fons. En Juan Caminer. Que li fassa bon profit.

Diumenge feren festa a l'esglesia de Farfàritx a la Puresa de la Mare de Deu. Hi predicà el P. Bausili, jesuïta, que se'n desfeu prou bé. Sa banda des cap-vespre feren sa distribució de premis des curs passat, i hi as-sistiren el Rt. Sr. Rector i el Sr. Bal·le i es Retgidor Sr. Truyols i Pont.

Fa setmanes que a l'esglesia parroquial llevaren es retaule de l'altar major i el se'n dugueren a So'n Carrió per posar-lo a l'esglesia d'allà.

El Rt. P. Llorens Caldentey du idea de restaurar s'antiga ermíta de Sta. Llocia, dedicant-la a la Mare de Deu del Roser, i així vendrà a esser un Santuari que es manacorins tendrán avinent per anar-hi en pelegrinació. Aqueixa idea del P. Caldentey ès de primera bona, i n'estàn contentíssims es bons manacorins de que se fassa tal restauració.

Des retaule major de la Parroquia vos férem una mica d'història dia 26 de Febrer d'enguany. El feu fer el Rt. Rector Bordoy; baix de dibuix de D. Bartomeu Sureda el fabricà s'escultor Domingo Miserol, per mil docentes lliures. El dugueren de Ciutat per mar, desembarcant-lo an es Port dia 19 de setembre de 1832, sense daurar. Dauraren es Sacrarí i hi posaren patet el Santíssim per primera vegada dia 20 d'abril de 1833. Dia 4 de juliol de 1840 posaren ses estatuas de St. Pere i St. Pau, que esculpí s'escultor Miquel Borràs. Sa figura de St. Jaume amb so cavall i es moros fons obra de Fra Domingo Juan, llec de l'orde de Predicadors, aidant-li mestre Antoni Santandreu (*Treu-foch*), que daurà es retaule en temps des Rector Pascual, mort dia 12 de mars de 1862. Ses figures de la Mare de Deu de los Dolors i de Jesús devallat de la Creu les obà s'escultor ciutadà Torres, que volgué imitar es gran escultor català Adrià Ferràn.

Demà an es Centre Eucarístic comensaràn nns exercicis espirituals; los dirigrà el Rt. P. Salom, jesuïta.

Per sembrar faves, mos falta saó; an es nostre parèixer hauria de ploure, però Deu sap que fa, i no pot errar.

Sa novena d'Animes ès anada de lo més bé. El P. Gaspar Morey, mos ha fets uns sermons de primera. Es Dia de Tots Sants feu una diada d'àngels; i això afavorí ses visites an es Cementeri.

Ses *matanses* ja comensen a anar en raura, i jvenguen *sospirs* a ses al·lotes i a qual-que al·lot! Enguany es catalans són venguts a fer ses *matanses* entre noltros, de lo qual mos alegam, per lo quant la quinta part i lo més profitós per s'agricultura quedarà per aquí; i si sabésem aprofitar ets ossos i en féssem superfosfat, així sí que mos aniria bé!